

Den oekonomiska blåvalen; Replik

I mitt inlägg ville jag påvisa att egennyttiga individer — om det finns äganderätt till naturresurser i motsats till om sådan äganderätt inte finns — är intresserade av att ta hänsyn till hur de med sitt handlande påverkar den framtida tillgången på en naturresurs. Även om valarna kunde föröka sig lika snabbt som grisar skulle vi inte vara helt garderade mot att valarna utrotades om ingen ägde dem.

Bertil Näslund och Marian Radetzki påminner nu med sina inlägg om att äganderätt inte är ett tillräckligt villkor för att naturresursens uttömning skall förhindras. Om valarnas ägare får en större avkastning genom att låta sitt kapital omvandlas till annan form, t ex grisar, skulle valstammen trots äganderätten vara dömd till utrotning.

Andra människor än valarnas ägare kan emellertid ha synpunkter på valartens fortbestånd. De kan säga att valen, liksom allt levande, utgör en länk i en ekologisk kedja och att vi inte vet vad som händer om denna länk avlägsnas. Bl a därför kan de tycka att det skulle vara bra om arten fick leva vidare och valarnas ägare kan göra dessa människor tjänsten att inte jaga hårdare än att arten får fortleva. Om de senare emellertid inte får betalt för detta (och inte heller tvingas betala om de under-

låter att göra det) föreligger *externa effekter*.

I den ekonomiska litteraturen är externa effekter ett väl analyserat fenomen. Det har också skrivits en hel del om hur myndigheter i enskilda länder och internationella organ kan bära sig åt för att få ägare till en tillgång att ta hänsyn till externa effekter. Man skulle t ex kunna betala valarnas ägare för att hålla jakten nere på en tillräckligt låg nivå. Alternativt skulle man kunna köpa tillräckligt många valar för att därmed garantera att arten fortlevde. Även i detta fall kan det vara fördelaktigt att någon äger valarna. Det blir ju en klart avgränsad grupp människor man har att träffa uppgörelse med. Som det är nu, när ingen äger valarna, räcker det inte med att man med eventuella åtgärder påverkar handlandet hos nuvarande valjägare. Man måste också påverka alla människor som skulle kunna tänkas börja ägna sig åt att jaga val.

Sammanfattningsvis: jag ville bara peka på ett problem som jag ansåg förbiset i den allmänna debatten. Jag håller helt med Näslund och Radetzki om att det också finns andra problem i sammanhanget som beror på externa effekter. Någon meningsskillnad föreligger således inte.

Ekon lic Bertil Lindström
Industriens utredningsinstitut